

Tydzień Patriotyczny – zadania konkursowe

środa 26 kwietnia 2017

Zadanie 1.

Panowanie króla Jana Kazimierza Wazy szlachta określała łacińskim terminem *Initium Calamitatis Regni* co znaczy „początek niedoli królestwa”. Uzasadnij prawdziwość tego stwierdzenia, opisując przynajmniej trzy wydarzenia z czasów panowania tego władcy.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 2.

Przeczytaj tekst o jednym z sejmów, który obradował w XVIII wieku. Następnie odpowiedz na pytania.

Ambasador rosyjski wybrał „delegację” posłów, którzy pod jego naciskiem przygotowali projekty ustaw. Zostały one następnie zatwierdzone przez sejm, jako „wieczyście trwałe” i podlegały gwarancji rosyjskiej. Obejmowały potwierdzenie zasad ustrojowych Rzeczypospolitej, między innymi: wolnej elekcji, *liberum veto*, prawa szlachty do wypowiedzania posłuszeństwa królowi. Podobnej gwarancji rosyjskiej podlegały także prawa nadane wtedy innowiercom.

Na podst.: M. Markiewicz, *Historia Polski 1492–1795*, Kraków 2006, s.659–660.

a) W jakich latach obradował opisany sejm?

.....

b) Jaką nazwę noszą zatwierdzone na wspomnianym sejmie zasady ustrojowe Rzeczypospolitej?

.....

c) Co opisany sejm zdecydował w sprawie sytuacji prawnej innowierców w stosunku do katolików?

.....

Zadanie 3.

Konstytucja 3-Maja

I. Wskaż prawidłową odpowiedź.

Konstytucja 3 maja zachowywała dotychczasowe przywileje i swobody szlacheckie z pełnym prawem własności i zwierzchnictwem dominialnym nad chłopami. Zapis ten dotyczył

- a) ogółu szlachty.
- b) szlachty posesjonatów.
- c) szlachty niepochoźącej ze stanu mieszczańskiego.
- d) szlachty nobilitowanej przed uchwaleniem konstytucji.

II. Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania.

Na mocy ustawy o miastach królewskich z kwietnia 1791 roku

- a) mieszczenie z miast królewskich i prywatnych uzyskali takie same prawa.
- b) miasta królewskie nie zostały wyjęte spod władzy starostów i wojewodów.
- c) mieszczenie z miast królewskich mogli nabywać dobra ziemskie.
- d) przedstawiciele miast królewskich uzyskali równoprawną szlachcie reprezentację w sejmie.

III. Znakiem X zaznacz ustrój, jaki Konstytucja 3 maja wprowadzała w Rzeczypospolitej.

konstytucyjna monarchia dziedziczna	
konstytucyjna monarchia elekcyjna	

IV. Zaznacz prawidłową odpowiedź.

W Konstytucji 3 maja przyjęto zasadę, że „Sejm zawsze gotowym będzie”. Oznaczało to, że

- a) posłów wybierano na dwuletnią tzw. kadencję i w każdej chwili mogli być zwołani przez króla lub marszałka sejmu na sesję nadzwyczajną.
- b) sejm obradował stale przez dwa lata, dzięki czemu mógł podjąć decyzję w każdej chwili.
- c) posłów wybierano dożywotnio, dzięki czemu sejm utrzymywał stały skład, gotowy w każdej chwili rozpocząć sesję.
- d) sejm ordynaryjny był zawsze gotowy do wprowadzania zmian konstytucyjnych.

Zadanie 4.

Przeczytaj tekst źródłowy i wykonaj polecenia.

Art.1

Królestwo Polskie jest na zawsze połączone z Cesarstwem Rosyjskim.(...)

Art.3

Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczna w osobie naszej i naszych potomków, dziedziców i następców podług porządku następstwa ustanowionego dla tronu cesarsko-rosyjskiego.(...)

Art. 5

Król w przypadku swojej nieprzytomności mianuje namiestnika, który powinien mieszkać w Królestwie. Namiestnik podług woli odwołany być może. (...)

Art.8

Stosunki polityki zewnętrznej naszego Cesarstwa będą wspólne naszemu Królestwu Polskiemu.

Art.9

Sam tylko panujący będzie miał prawo oznaczyć uczestnictwo Królestwa Polskiego do wojen przez Rosję toczonych, jako też do traktatów pokoju i handlowych, które by to mocarstwo zawierać mogło.(...)

T. Maresz, K. Juszczyk, Historia w tekstach źródłowych, T.2, s.123

A. Podkreśl wystawcę tego dokumentu.

- 1) Książę A.J. Czartoryski
- 2) Car Aleksander I
- 3) Car Mikołaj I
- 4) Car Aleksander II

B. Podkreśl rok nadania konstytucji.

- 1) 1831
- 2) 1846
- 3) 1815
- 4) 1848

C. Nazwij związek łączący królestwo Polskie z Rosją.

.....

D. Oceń, czy Królestwo polskie było państwem suwerennym. Uzasadnij swoje stanowisko, podając dwa argumenty.

Ocena:.....

Argumenty: 1).....

2).....

Zadanie 5.

Edward Słoński, *Ta co nie zginęła*, 1914 r.
[fragment] Rozdzielił nas, mój bracie
Zły los i trzyma straż –
W dwóch wrogich sobie szańcach
Patrzemy śmierci w twarz.

W okopach pełnych jęku,
Wsluchani w armat huk,
Stoimy na wprost siebie –
Ja – wróg twój, ty – mój wróg!

Wyjaśnij polityczne przyczyny sytuacji Polaków, o której mowa w wierszu.

.....

Zadanie 6.

Józef Rapacki, rysunek *Akt 5 listopada 1916 r.*

Wyjaśnij, jakie elementy graficzne świadczą o tym, że rysunek zawiera negatywną ocenę propozycji skierowanych do Polaków w Akcie 5 listopada.

.....

Zadanie 7.

Pastor B. Rathke, *Księga pamiątkowa z okazji obchodów 500. rocznicy istnienia Elku* [fragment]

Także w Elku i w okolicach o kampanii Polaków [1920 r.] mówiono jednogłośnie: *z nimi nic nie zyskamy!* Mieszkańcy pobliskich wsi powtarzali wówczas często: *po tamtej stronie są wszy*, przez co chcieli wyrazić powszechnie podzielaną opinię: *wyższa forma życia nie może przyłączyć się do niższej* [...]. Przed dworcem przystrojono girlandami bramę powitalną z napisem: *Wschodnioprusacy, bardzo na Was liczę. Paul von Hindenburg.*

Na podstawie: M. Olszewski, R. Żyteniec, *Elk. Spacerownik po niezwykłym mieście*, Elk 2012, s. 19.

a) Wyjaśnij, o jakiej propagandowej kampanii Polaków prowadzonej w lipcu 1920 r. pisał autor tekstu.

.....

b) Wyjaśnij, dlaczego mieszkańcom Elku oraz osobom przyjeżdżającym do miasta przypomniano postać zwycięskiego dowódcy w bitwie stoczonej w 1914 r. pod Tannenbergiem¹.

.....

¹ Tannenberg to niemiecka nazwa Stębarku, między Stębarkiem i Grunwaldem rozegrała się bitwa 15 VII 1410 r.